

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 30/2015-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátkou Mgr. Monikou Dunčákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 6 D 1003/2007 a jeho uznesením z 12. septembra 2013 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoD 1/2014 a jeho uznesením z 21. januára 2014, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Monikou Dunčákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 D 1003/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a jeho uznesením z 12. septembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoD 1/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho uznesením z 21. januára 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom na konanie o novoobjavenom majetku po poručiťelovi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poručiťel“) podľa § 175x ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) doručenom okresnému súdu 27. júna 2007 domáhal dodatočného prejednanía „nehnuteľností katastrálneho územia Liptovská Kokava“ bližšie špecifikovaných v samotnom návrhu. Úkonmi súdnej komisárky v predmetnom konaní bola 26. júla 2007 v súlade s § 38 ods. 1 OSP poverená notárka [REDAKOVANÉ] (ďalej len „súdna komisárka“). Okresný súd v priebehu dedičského konania uznesením č. k. 6 D 1003/2007-72 z 29. januára 2010 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 9 CoD 24/2011-102 z 26. júla 2012 ustálil predmet novoobjaveného majetku poručiťela a určil jeho hodnotu. Súdna komisárka následne vo veci nariadila pojednávanie na 28. máj 2013, na ktorom dedičia navrhli uzavrieť medzi sebou dohodu o prerozdelení nehnuteľného majetku. Sťažovateľ s navrhovanou dohodou vyslovil nesúhlas v písomnom podaní z 12. júna 2013, v ktorom ako dôvod uviedol skutočnosť, že do dedičstva po poručiťelovi neboli zahrnuté aj ďalšie nehnuteľnosti z katastrálnych území Liptovská Kokava, Pribylina a Jamník. Okresný súd uznesením o dedičstve č. k. 6 D 1003/2007-142 z 12. septembra 2013 určil v súlade s § 175o OSP všeobecnú cenu majetku patriaceho do dedičstva v sume

154,80 € a podľa § 174q ods. 1 písm. d) OSP potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom podľa veľkosti dedičských podielov. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že ako dedičia zo zákona v I. dedičskej skupine po poručiťelovi boli zistení:

„1/ [REDAKOVANÉ]..., syn v podiele 1/8-iny, dedičia po ňom podľa osvedčenia o dedičstve... sú:

1a/ [REDAKOVANÉ] ...

1b/ [REDAKOVANÉ] ...

1c/ [REDAKOVANÉ] ...“ (sťažovateľ, pozn.).

Na základe odvolania sťažovateľa bolo uznesenie okresného súdu č. k. 6 D 1003/2007-142 z 12. septembra 2013 ako vecne správne potvrdené uznesením krajského súdu č. k. 5 CoD 1/2014-181 z 21. januára 2014.

Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie krajského súdu neobsahuje okrem § 460 Občianskeho zákonníka «odkaz na žiadne iné ustanovenie zákona, o ktoré oprel Krajský súd v Žiline svoj vyslovený právny názor, že mŕtvy [REDAKOVANÉ] ml. môže dediť a že žijúci sťažovateľ [REDAKOVANÉ] nie je dedič, ale len právny nástupca dediča [REDAKOVANÉ] ml. a z akého dôvodu považuje výhradu vo výroku o trovách konania, citujem: „že pokiaľ trovy notárky už boli medzičasom zaplatené do pokladne notárskeho úradu, týmto je ich povinnosť voči notárke považovaná za splnenú“ za zákonný. Ďalej absentuje v odôvodnení napadnutého uznesenia Krajského súdu v Žiline poukaz na konkrétne ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, podľa ktorého Krajský súd v Žiline považoval oznámenie Správy katastra Liptovský Mikuláš zo dňa 9.4.2013 za záväzné, aj keď bol v konaní preukázaný opak a absentuje v odôvodnení napadnutého uznesenia poukaz na konkrétne ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, podľa ktorého dospel Krajský súd v Žiline k právnemu názoru, že ide o konanie o určenie, že vec patrí do dedičstva po zomrelom [REDAKOVANÉ].».

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 5 CoD/1/2014... /o návrhu na konanie o novoobjavenom majetku zo dňa 27. 6. 2007 po poručiteľovi [REDAKOVANÉ]... vedenom na návrh navrhovateľa... a v prvostupňovom konaní vedenom v tejto veci na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6 D/1003/2007 porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline pod sp. zn. 5 CoD/1/2014... zo dňa 21. 01. 2014 a uznesenie Okresnom súde v Liptovskom Mikuláši sp. zn. 6 D/1003/2007 zo dňa 12. 09. 2013 a vec vracia Okresnému súde v Liptovskom Mikuláši na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie vo výške 5.000,- EUR (slovom päťtisíc eur), ktoré sú Krajský súd v Žiline a Okresný súd Liptovský Mikuláš povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi do 60 dni od doručenia tohto nálezu.

4. Krajský súd v Žiline a Okresný súd Liptovský Mikuláš sú povinní zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa Mgr. Moniky Dunčákovej advokátky náhradu trov konania vo výške, ktorá bude vyčíslená v konaní.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí

takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ sťažnosťou napáda postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 D 1003/2007 a jeho uznesenie č. k. 6 D 1003/2007-142 z 12. septembra 2013, ktorým okresný súd určil v súlade s § 175o OSP všeobecnú cenu majetku patriaceho do dedičstva po poručiťovi v sume 154,80 € a podľa § 174q ods. 1 písm. d) OSP potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom podľa veľkosti dedičských podielov.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu verejnej moci a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred

orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu a ani posudzovať jeho skutkové zistenia v predmetnej veci. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Ústavný súd pripomína, že napadnuté rozhodnutie posudzuje iba z hľadiska kritérií vyvoditeľných z ústavných noriem a nimi garantovaných práv a slobôd. Vzhľadom na to nie je jeho úlohou do detailov preskúmať vec z hľadiska v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízií napadnuté uznesenie krajského súdu so zámerom dopracovať jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení krajského súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybníť konformitu záverov napadnutého uznesenia s ústavou a dohovorom.

V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za arbitrárne a z ústavného hľadiska neakceptovateľné tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľ uplatnil v sťažnosti dve zásadné námietky, ktoré tvoria základ pre jeho záver o tom, že napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne a svojvoľné. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že krajský súd neodôvodnil, prečo „*mŕtvy [REDAKOVANÉ] ml. môže dedič a že žijúci sťažovateľ [REDAKOVANÉ] nie je dedič, ale len právny nástupca dediča [REDAKOVANÉ] ml.*“ (ďalej len „prvá námietka“). Sťažovateľ tiež namieta rozsah dedičstva ustálený súdmi po poručiťovi, argumentujúc, že vo vzťahu k ďalším nehnuteľnostiam, ktoré mali byť podľa jeho názoru predmetom dedičstva, krajský súd neuviedol „*konkrétne ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, podľa ktorého dospel... k právnemu záveru, že ide o konanie o určenie, že vec patrí do dedičstva po zomrelom [REDAKOVANÉ]*“ (ďalej len „druhá námietka“).

Vo vzťahu k prvej námietke sťažovateľa ústavný súd poukazuje na relevantnú časť napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorej sa uvádza:

„... podľa ust. § 460 Občianskeho zákonníka sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiťela a dedičským rozhodnutím sa iba deklaruje stav, ktorý nastal zo zákona a ktorý už reálne (právne) existuje. Dedič zo zákona [REDAKOVANÉ] ml.,... zomrelý 7. 5. 2004 sa dožil

smrti poručiťela [REDACTED] st., ktorý zomrel 9. 1. 1978. Dedičským rozhodnutím potom správne nadobudol [REDACTED] ml. svoj zákonný dedičský podiel s tým, že zdedený majetok bol vydaný do dedičstva po ňom. Dedičia [REDACTED] ml. nezískali jeho smrťou aj jeho dedičské postavenie. Stali sa iba jeho procesnými nástupcami, a preto ani nemôžu priamo nadobúdať dedičstvo v dedičskom konaní po [REDACTED] st.“

Ústavný súd považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľný citovaný právny názor krajského súdu, podľa ktorého je smrť poručiťela tou skutočnosťou, s ktorou zákon spája prechod práv a povinností, ktoré sú predmetom dedičstva. Napadnuté uznesenie okresného súdu, ktorým tento podľa § 175o OSP potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom, je preto len deklaratórne (nie konštitutívne) rozhodnutie toho, čo už nastalo smrťou poručiťela. Za týchto okolností nemožno mať z ústavného hľadiska výhrady proti záveru krajského súdu, podľa ktorého [REDACTED] ml. (ktorý sa dožil smrti poručiťela) sa stal dedičom poručiťela zo zákona ku dňu jeho smrti, čo zároveň vylučuje, aby sťažovateľ (ako procesný nástupca [REDACTED] ml.) priamo nadobudol dedičstvo v dedičskom konaní po poručiťelovi.

V súvislosti s druhou námietkou sťažovateľa krajský súd v napadnutom uznesení uviedol:

„... pokiaľ odvolatelia namietajú rozsah dedičstva, ich tvrdenie o existencii ďalšieho majetku, ktorý označujú v odvolaní bolo v dedičskom konaní vyvrátené oznámením Správy katastra Liptovský Mikuláš zo dňa 9. 4. 2013. Preto odvolací súd nemohol prisvedčiť argumentom odvolateľov, na ktorých založili svoje odvolanie, keď ich výhrady považuje za bezpredmetné...“

Ústavný súd v súvislosti pri posudzovaní druhej námietky sťažovateľa poukazuje na právny názor uplatňovaný v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), a zdôrazňuje, že tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak

prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dáva do pozornosti relevantnú časť napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorom sa tento k druhej námietke sťažovateľa týkajúcej sa rozsahu dedičstva po poručiteľovi (ďalšieho majetku patriaceho podľa tvrdenia sťažovateľa do dedičstva, pozn.) vyjadril takto:

„... súd konštatuje, že tento celý majetok je podľa písomnej správy zo dňa 9. 4. 2013 katastrálneho orgánu – Správy katastra Liptovský Mikuláš (č. l. 107) prededený alebo prevedený na iné osoby. K týmto nehnuteľnostiam aktuálne nemá poručiteľ vlastnícke právo. Navyše tento rozsah majetku ani ostatní dedičia nežiadali zaradiť do dedičstva vzhľadom na tento zistený skutkový stav. Pokiaľ dedičia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastávajú opačný názor, potom súd podľa § 175k ods. 3 O. s. p. konštatuje existenciu sporu v časti týchto do dedičstva nezaradených aktív čo znamená, že súd v dedičskom nesporovom konaní sa len obmedzuje na toto konštatovanie a pri výpočte čistého majetku na tieto aktíva neprihliada. Takáto skutočnosť však nebráni nespokojným dedičom, aby sa domáhali svojho práva mimo dedičského konania podaním žaloby na príslušnom okresnom súde v zmysle § 175y ods. 1 O. s. p.“

Aj vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľa ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa v napadnutom uznesení v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s otázkou (ne)zahrnutia ďalšieho majetku do aktív dedičstva, a to z dôvodu ich spornosti. Vzhľadom na uvedené je preto ústavne akceptovateľný aj právny záver vo veci konajúcich súdov, podľa ktorého s prihliadnutím na § 175y ods. 1 OSP sa sťažovateľ (ak bude aj naďalej názoru, že ním uvádzané nehnuteľnosti patria do aktív dedičstva po poručiteľovi) môže v sporovom konaní domáhať svojho práva a riešiť otázku zahrnutia aktív do majetku v sporovom konaní.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia ním označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom krajského

súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2015